

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

ODR Pom.

⁺⁺ Dawidzki v. Dawicki
Czesław Wiktor

M:-639/1290 Pom.

J. Jilewski

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Davidzki Grzegorz W.

T: M-639/1290 Pom.

Pom. ODR

I./1. Relacja k. 1 s. 1

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 3 s. 1-3

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 21

VI. Fotografie brak

1/1. Relacja - Dawicki Czesław:

1. Biogram - relacja autorstwa
Józefa Miłowskiego, napis 2 1.11.1992 k. 15.1

Czesław Dawicki/1901-1976/

Czesław Dawicki urodził się 29 lipca 1901 r. w JabłóWKu pod Sterogardem w rodzinie cieśli wiejskiego. Chodził do szkół powszechnych w Bobowie i Sterogardzie, do którego w 1912 r. przeprowadziła się jego rodzina. Ukończył trzy klasy Szkoły wydziałowej i wieczorową Szkołę Przemysłowo-Handlową w Bydgoszczy/1923-1926/. Poznał rzemiosło krawieckie. Związał się z ruchem robotniczym Sterogardu. We wrześniu 1939 r. został aresztowany przez władze okupanta. Do 1940 r. był więźniem obozu pracy w Riesenburgu. W latach 1942-1945 zamieszkał w Otwocku pod Warszawą. Tu został mężem zaufania Delegatury Rządu Polskiego na Kraj w Warszawie, z ramienia którego pełnił funkcję oficera - łącznika do Okręgowej Delegatury Rządu na okręg Gdansk-Prusy Zachodnie /1942-1944/. Dzięki Dawickiemu z Warszawy do Sterogardu dotarły pierwsze egzemplarze konspiracyjnej prasy polskiej. Dawicki przyjeżdżał na Pomorze w celach wywiadowczych, tajnego nauczania, a także w sprawach wojskowych, które prowadził z ramienia AK. Zaopetrywał w gotówkę pomorskie podziemie. Chodził też w skład postępowego oddziału Stronnictwa Pracy, w tzw. Bryw, na okupacyjnym Pomorzu Gdanskim.

Po wyzwoleniu, w kwietniu 1945 r. Dawicki wrócił do Sterogardu, gdzie osiedlił się na stałe, przystępując na zlecenie władz Społem w Warszawie do założenia tu spółdzielni spożywców. Po^d koniec czerwca 1945 r. został prezesem zarządu Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Sterogardzie. Był nim do 30 czerwca 1967 r., po czym został zastępcą prezesa Spółdzielni do spraw handlowych. Przed przejściem na emeryturę do 30 VI 1969 pracował w miejscowym PZ GS.

Był radnym PRN w Sterogardzie Gd., dziekanem Stronnictwa Demokratycznego i np w latach 1957-1965 prezesem ZG Zrzeszenia Kociewskiego. W latach 1962-1970 był prezesem OP PTTK, odznaczony m. in. Włotym Krzyżem Zasługi/1976/. Zmarł 18 IX 1976, pochowany w Sterogardzie Gd.

1. XI 1992 r. /-/ Józef Milewski

Bibliografia:

Czesław Dawicki-dzisiaj... Kociewie. Jantarowe Szlaki, Gdańsk 1978/nr 4.

II. Materiały uzupełniające melację -
- Dawidkii / Dawidii Cześław

1. Dokumenty z JON „Gryf Pomorski”, fragment
[w:] Ciechanowski Tomrad, Życie i śmierć
bohatera, Gdańsk 1980, s. 59-60, kserokop. k. 2 s. 1-2
2. Biogram, „Dawidkii Cześław Wiktor,
[w:] Stow. biograf. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Toruń 2004, s. 40, kserokop. k. 1 s. 3

Szczególne znaczenie dla dalszego rozwoju „Gryfa” miało nawiązanie, wiosną 1942 roku, kontaktu z lokalną organizacją w Wejherowie występującą pod nazwą „Polska Żyje”. Organizacja ta posiadała już duże doświadczenie w pracy konspiracyjnej oraz znaczny dorobek w zakresie pracy propagandowej, w organizowaniu pomocy dla ludności polskiej oraz w działalności bojowo-dywersyjnej i wywiadowczej, a co najważniejsze — od 1941 roku utrzymywała kontakt z Okręgową Delegaturą Rządu na Kraj. Po wstępnych rozmowach w czerwcu 1942 roku doszło do włączenia wejherowskiej organizacji do „Gryfa Pomorskiego”. Odbyło się to na spotkaniu kierownictwa „Polska Żyje”, które reprezentowali: por. inż. Grzegorz Wojewski, ks. Józef Bartel, ks. Paweł Guttman, dr Alfons Wojewski i Jan Potrykus, z przedstawicielami „Gryfa Pomorskiego”: Józefem Dambkiem, por. Józefem Gierszewskim i Juliuszem Koszałką. Krótco potem doszło do spotkania Dambka z Czesławem Dawidzkim, emisariuszem Okręgowego Delegata Rządu na Kraj Antoniego Antczaka, który przebywał i urzędował w Warszawie.

Czesław Dawidzki w swej relacji podaje, że po raz pierwszy został skontaktowany z Józefem Dambkiem w Wejherowie przez ks. Pawła Guttmana. Józef Dambek mocno podkreślał wówczas podporządkowanie się polskiemu rządowi emigracyjnemu, przy czym zaznaczył, że „Gryf Pomorski” nie reprezentuje żadnej partii politycznej, lecz całe społeczeństwo pomorskie bez względu na zapatrywania polityczne i światopoglądowe różnych jego odłamów. Podniósł również problem większej reprezentacji ludności miejscowej Pomorza na stanowiskach administracji państwowej, a nie tylko samorządowej po wojnie. Dawidzki poinformował Dambka, że jest już przygotowywana konspiracyjna siatka przyszłych władz administracyjnych. W odpowiedzi usłyszał, że dobrze byłoby, aby uwzględniono przy tej okazji propozycje opracowywane przez Wydział Administracji Samorządowej i Państwowej Głównego Wydziału Organizacyjnego „Gryfa” i że na przyszłym spotkaniu Dambek skontaktuje go z jego kierownikiem.

Zraziła mnie ta uwaga — wspomina Dawidzki. — Myśląc, że Lech obawia się, że pretenduję do jakiegoś stanowiska, złośliwie mu odpowiedziałem: — Na stanowisko wojewody jest przewidziany Dyrektor (był to pseudonim Okręgowego Delegata Rządu). Lech widocznie nie zorientował się w mej aluzji, bo zapytał: A gdzie ten Dyrektor obecnie przebywa? Odpowiedziałem, że w Warszawie. — A był on już chociaż raz

Ciechanowski J. „Życie i śmierć
bohatera” Golenisk 1980 wyd. Drużenie
Kasubsko-Pomorskie, Olszt. Miejski & Golenisk

2

na Pomorzu, może przed wojną? — zapytał Lech. Odpowiedziałem, że to jest jeden z pomorskich działaczy społeczno-politycznych z okresu dowojennego. W odpowiedzi usłyszałem: — No to dobrze. Widząc, że nie zrozumiał mojej aluzji, zapytałem go wprost, do jakiej funkcji po wojnie on pretenduje. Spojrzał na mnie zdziwiony i powiedział: — Wiesz pan, jeszcze o tym nie myślałem, nie miałem czasu. Ale jeśli przeżyję wojnę to zrealizuję to co mi wojna przerwała. — A co to było? — zapytałem. — Zdałem egzamin na Wyższy Kurs Nauczycielski w Toruniu. Wie pan, tak się zastanawiam, czy będę musiał zdawać ponownie egzamin. Strasznie nie lubię egzaminów, to taki los na loterii. Potem zaczął mi opowiadać, jak po wojnie powinno być zreformowane szkolnictwo, upowszechnione szkolnictwo średnie i wyższe. Podkreślał polityzację szkolnictwa, a także rozbudowane szkolnictwo morskie. Wstyd mi się zrobiło za moją podejrzliwość, więc go przeprosiłem, mówiąc mu, że w środowisku, w którym się obracam w Warszawie, toczą się nieraz spory o przyszłe stanowiska starostów. Na to on odpowiedział: — My tu też mamy pułkowników i majorów, którzy mają w planach całe armie. Niemniej — wspomina Czesław Dawidzki — kiedy po pięciu miesiącach zostałem skontaktowany z przedstawicielem z wydziału administracji przekonałem się, że Lech rzeczywiście nie pretendował do żadnej funkcji, nawet we władzach oświatowych.

Wiele uwagi poświęcał Józef Dambek pośrednio podlegającemu mu, jako kierownikowi Głównego Wydziału Organizacyjnego — Wydziałowi Opieki Społecznej. Inspirował organi-

Dawidzki Czesław Wiktor ps. „Czesław (1901–1976), emisariusz Okręgowej (Pomorskiej) Delegatury Rządu RP na Kraj.

Urodzony 29 VII 1901 r. w JabłóWKu k. Starogardu Gd.; syn cieśli. Po ukończeniu szkoły powszechnej w Starogardzie, dokąd w 1912 r. przeprowadzili się rodzice, uczył się w szkole wydziałowej, a następnie w Wieczorowej Szkole Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy. Był krawcem. W latach 1936–1939 działacz Narodowej Partii Pracy.

Aresztowany we wrześniu 1939 r., do 1940 r. więzień obozu pracy w Riesenburgu. W latach 1942–1945 mieszkał w Otwocku pod Warszawą. Był członkiem Rady Naczelnej Stronnictwa Pracy i po linii tej partii znalazł się w ODR i Gdyni. Był stałym emisariuszem Urzędu Delegata Okręgowej Delegatury Rządu RP na Kraj funkcjonującego w Warszawie i często przyjeżdżał na Pomorze. W 1941 r. przyczynił się do nawiązania kontaktów Kmdy Okr. Pom. ZI z ZWZ-AK w Warszawie. Razem z Janem Teską jeździł na Wybrzeże do ks. Józefa Bartla kierownika organizacji „Pomoc Polakom”, potem „Polska Żyje”, a od 1942 r. scalonej z TOW „GP”. Latem 1942 r. w Wejherowie z Józefem Dambkiem ps. „Jur” prowadził rozmowy na temat kandydatur na poszczególne stanowiska w administracji przygotowywanej przez Okręgową Delegaturę Rządu. Także z ramienia AK prowadził sprawy wojskowe i dostarczał do Warszawy meldunki wywiadowcze. Za jego pośrednictwem z Warszawy na Pomorze docierała konspiracyjna prasa, m.in. „Na zachodnim szańcu” (Starogard Gd.).

Po wojnie zamieszkał w Starogardzie Gd. Był radnym, działaczem SD. W 1945 r. założył Powszechną Spółdzielnię Spożywców w Starogardzie Gd. Do 1969 r. był jej prezesem. Zmarł 18 IX 1976 r. w Starogardzie i tu został pochowany.

Odnznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

APAK, T.: Dawidzki C., Bartel J., Jędrzejewski A.; Ciecchanowski K., *Ruch oporu...*, s. 399; Chrzanoński B., *Związek Jaszczurczy...*, s. 25, 52; Górski G., *Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941–1945, w: Walka podziemna...*, s. 192; tenże, *Polskie Państwo Podziemne...*, s. 85 [błędnie Dawicki]; Gąsiorowski A., *Geneza...*, s. 115; Komorowski K., *Leksykon...*, s. 132, 149; Milewski J., *Kociewie w latach okupacji hitlerowskiej 1939–1945*, Warszawa 1977, s. 182; *Sl. konsp. pom...*, cz. 1–4.

Elżbieta Skerska

Źródło: „S. B. K. P. 1939-1945”, pod red. Elżbiety Skerskiej, Toruń 2001, cz. V, s. 40.

T: M-639/12 30 Pom.

052

Dawidzki Czesław 18.

1/4. Karty informacyjne

№ 21

DDR

Dawidowski E. (Crestaw)
zob. biogram federacyjnego (gajdoszowski)
działacz MPR wespół z Antosakiem,
Felerakiem i Rochowialinem

Federacyjny ukrywający się w Barack Tuck.
Mollat nr w X 39 przy parckewo w lesnictwie
Lesime Hute k Czarny Wody z przebywającymi
tam M. Hoyer z Federacji i C. Da-
widowski, którzy tworzyli zespół powołań
Kowspiracji

Drzewicki Carstow, "Crestow"
invarium Kingow, Libratum, Grada
na kraj na stoty Pomona Golariskie
dawatai Honnwicka Fracy.

ODR
2

Ciechanowski - Nr 499 (103)

DAWINZKI CZESEAW

ODR₃

Łacznik pośredni ODR w W-wie
a Ekspozytura w Tomawie

GR.

Rel. C. Dąbki

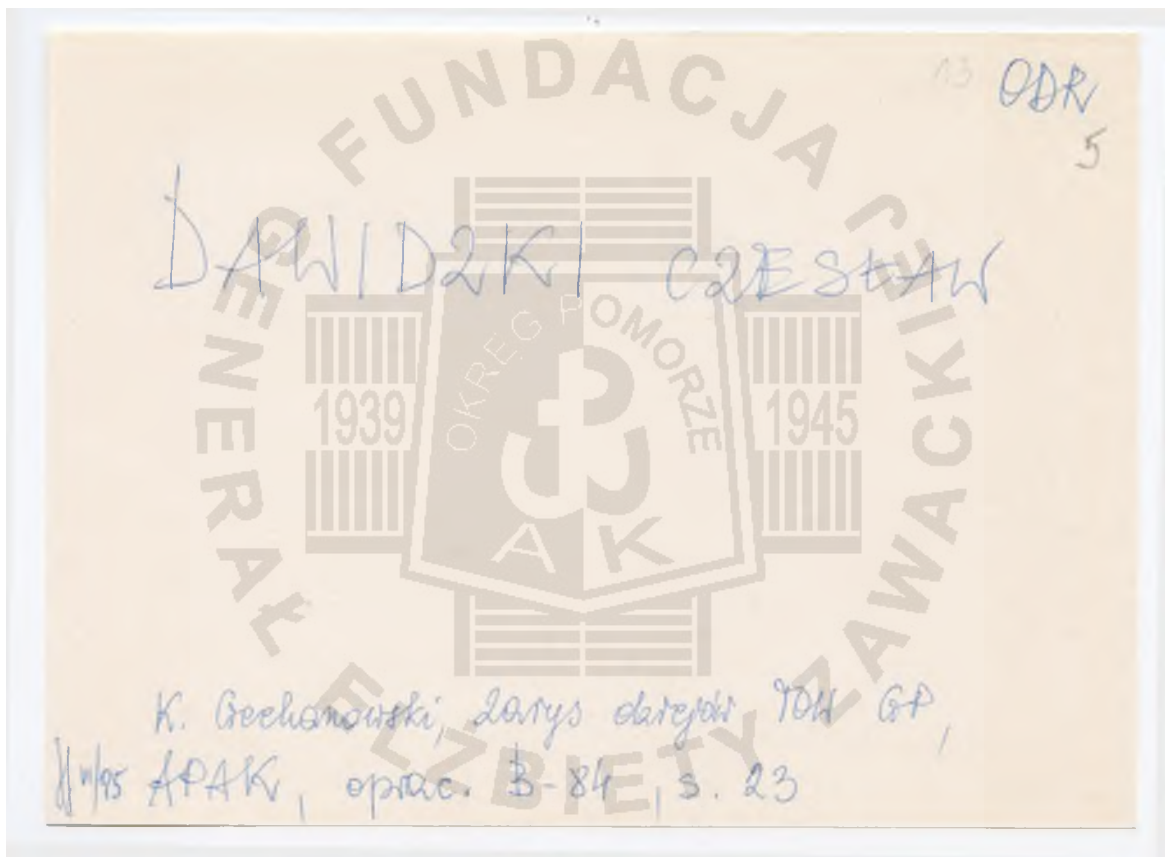
Gornie 00R4.

Dawidki Crestan

zob. inf. G. Gornie: "Pocieszki ODR"

s. M - Wielokrotnie przyjeżdżał na Pocieszki
Crestan Dawidki, pracownik warszawskiego
Urzędu Delegata

4. Srp

Dawidzki C.

Warszawa

ODR

6

- działacz pomorski. W 1941r. wziął udział
w pracach ODR na Pomorze

A. Gąsiorowski, "Geneza ...", str. 115

K.Wojt/VI.94.

ODR
I

DAWIDZKI CZESŁAW

ODR

Stały wysłannik Urzędu ODR z Warszawy na Pomorze.

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu
RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka
podziemna..., s. 192.

MGr 1994

Dawicki Czesław

Starogard Gd.
212-1A 8
wyr.

przewadził dla A K wywiad

Zob: Milewski J. „Kociewie w latach
okupacji hitlerowskiej 1939-1945”,
W-wa 1977 str. 182.

Wd. VII 1903

DAWIDZKI CZESŁAW

ODR

Pracownik Wydz. Administracji ODR na Pom. Należał do zespołu osób, które pod kierunkiem Ignacego Wujka wytypowały obsadę personalną administracji państwowej wyznaczając m.in. prezydentów Torunia, Bydgoszczy, Grudziądza (Włodek), Gdyni, Gdańska (E.Borzyszkowski), Elbląga, Królewca oraz starostów. W zespole tym byli także m.in. Edmund Borzyszkowski oraz Zdzisław Dandelski. Dawidzki odegrał dużą rolę w typowaniu nominatów przebywających na Pomorzu, dzięki częstym podróżom na Pomorze i współpracy z F.Rochowiakiem.

MGR 1994

podziemna... s. 190.

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka

Zr.: G.Górski, Pomorska Okręgowa Delegatura Rządu RP na Kraj w latach 1941-1945, [w:] Walka

(E.Borzyszkowski), Elbląga, Królewca oraz starostów. W zespole tym byli także m.in. Edmund Borzyszkowski oraz Zdzisław Dandelski.

Pracownik Wydz. Administracji ODR na Pom. Należał do zespołu osób, które pod kierunkiem Ignacego Wujka wytypowały obsadę personalną administracji państwowej wyznaczając m.in. prezydentów Torunia, Bydgoszczy, Grudziądza (Włodek), Gdyni, Gdańska

ODR

DANDELSKI ZDZISŁAW

12 ODR
10

DAWIDZKI CZESTAW

Gr. Górski, *Archiwum. Pol. Poel. ...*, s. 232

8x1/95

†† Dawicki Czesław

Stary Gaj.
OBR.

17

Emisariusz Antoniego Antosaka,
organizatora Obręgowej (Pomorskiej)
Delegatury do woj. Pomor. - który
nie licował od 1940r.

Latem 1942r. dzięki ks. Pawłowi
Guttmannowi spotkał się z Prezesem
Rady Krajowej Józefem Józefem
Dambliem (scenie z AK)

zob: "Stow. biograficzny konspiracyj
pomor." wyd. FHPAK, t. XVIII, k. 4, s. 52

szk. IX 20

Dawidski Czesław

121

Ze jego pośrednictwem z Warszawy
do Starogardu docierało pismo
„Na Zachodnim brzegu” (przewoźnik)
zob. Chramowski B., Lw. Jesienki...
s. 223

W. 101

++ Dawicki Czesław

Starogoni
pl. 13

W latach 1936-1939
działacz W.P.R. (Narodowej
Partii Pracy).

Zob. "Stosunki kompiracji
pomorskiej", wyd. FIA PAK, t. V, s. 101.

zł. Tr 00

Dawidzki Czesław

ODL 15
Pomorie

Od połowy 1941r. jako emisariusz
ODL zgodził się z Olbrom Pomorski utrzymy-
wał kontakt z ks. Józefem Bartlem
kierow. org. "Pomoc Polakom" → "Polskie Dziej";
jeździł do kościoła z W-wy' na Wybrzeże
razem z Janem Teską.

zob: T: W: 1072/1823 Bartel Józef, w. II,
imp. Gdynia

ASZ. XII 100

a++ Dawicki Czesław t. Starogard²⁶
Współpracował z Pow. Warsz. Gd
O.S.R.

Dawicki Czesław Wiktor /1901-1976/, ur. 29 lipca w Jabłównku, syn cieśli. Ukończył 3 klasy szkoły wydziałowej w Starogardzie. Krawiec. We wrześniu 1939 aresztowany i więziony przez okupanta. W latach 1942-1945 zamieszkiwał w Otwocku. W połowie 1944 wszedł w skład postępowego oddziału Stronnictwa Pracy "Zryw". Współorganizował Powiatową Radę Narodową w Palenicy. W kwietniu 1945 wrócił do Starogardu. Organizował PPS Społem w tym mieście. Był jej prezesem 1945-1967. W 1969 przeszedł na emeryturę. Był członkiem PRN, SD, prezesem ZG Zrzeszenia Kocińskiego 1957-1972 i Oddziału Powiatowego PTK 1962-1970. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi. Zmarł w Starogardzie 18 9 1976 i tam został pochowany.

zob: tenże problem. "Pomoczenie w Pow. Warsz." cz.1 art. Milewski J.
"Kociński w Pow. Warsz."

Wd. VII 2000

Dawidaki Czesław

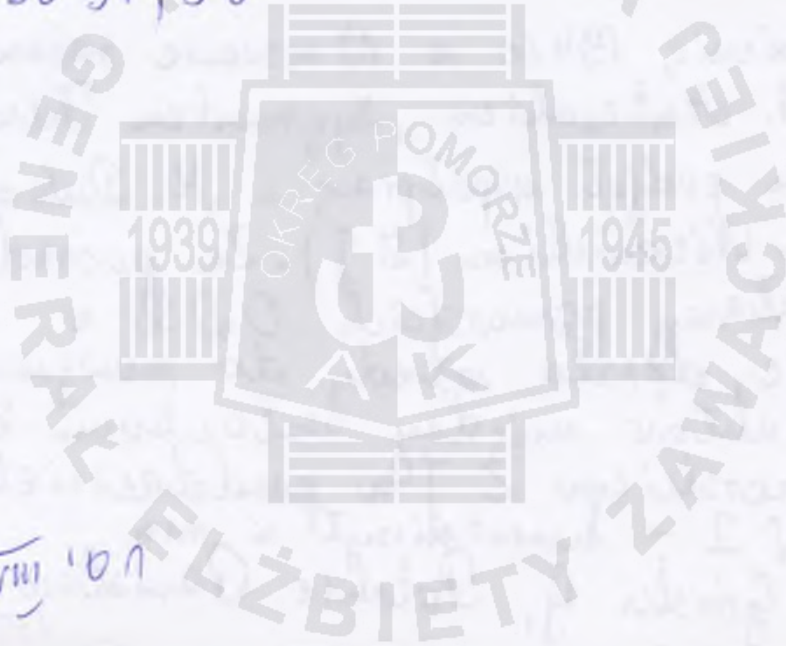
ODR

17

Jesienią 1944 r. w Warszawie razem
z A. Antczakiem i Zygmuntem Felce-
kiem podjął współpracę z M. Dubalskim
i A. Wierwichem (Z J). Za pośrednictwem
działaczy pomorskich ODR w
w-wie, doszło wtedy do nawiązania
kontaktów między Instytutem K O.
pomorskiego Z J a przedstawicielami
Z W 2 - uczestnikami w nim.
sob. Górski G, Polskie Państwo
verbe

Podziemie na Pomorzu 1939-1945
s. 50-51, 85

zslk. VIII '07

a Dawidek Czesław „Grunwald” ODR starego 18
Gol.

członek Stronnictwa Prawy,
po rozbiegu „Grunwaldu”, razem z
Antonim Antczakiem zuchłsi się
w Warszawie.

zob: T: M. 18.1/790 Pom. 2.11
A. Antczak - ODR.

AKT 102

^a Dawidzki Orestaw ^{Staregozol ^{gol.} ODD 19}

Łącznik-emisariusz Delegata
Obiegowego I P z kierownikiem
Ekspozytury ODD - Trawiszkiem
Rochoniakiem.

zob. J. M. 181/790 cz. II s. 2 Antoni
Antezek - ODD

48. IX 102

Dawidek Czesław Starogard Gdański
działacz „Stronnictwa Pracy” ODR 20
emisariusz Okręgowej Delegatury Pracy na Kraj
(na okręg Pomorze), który nawiązał kontakt
z wejherowską organizacją „Polska Żyje”

kob. Spiszciana Zofia Kępcie

S. IV/14.21

Wi 111/08

Davidzki Gesław

ODP 91
Pom.

Taśnik ODP na linii Warszawa -
- Pomorze;

m.in. kontakty z Davidzicą z
TOW "Gryf Pom."

zob. Chwałowski Bogdan, Delegatura
Pędu DP na Kraj no, Pomorze,
Tomii 2011, s. 32, 33, 36, 162, 164,
280.

MP. X '12

Dawidski Crestaw

